

Cirkulärnr: 1998:148
Diariernr: 1998/2257
P-cirknr: 1998-2:52
Nyckelord: ÖLA 2000
Handläggare: Lena Emanuelsson
Håkan Söderberg
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 1998-09-17
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Skolfrågor
Rubrik: ÖLA 2000 Arbetet med skolutveckling

Personalpolitik:1998-2:52

Nyckelord: ÖLA 2000

Förhandlingssektionen

1998-09-17

Lena Emanuelsson

Håkan Söderberg

Kommunstyrelsen
Personalfrågor
Skolfrågor

ÖLA 2000 Arbetet med skolutveckling

Inledning

De förändringar som ÖLA 2000 innebär syftar till att skapa förutsättningar för ett annat arbetssätt inom skolans verksamhet. En förutsättning för att nya arbetsformer ska kunna skapas är dock att ett utvecklingsarbete bedrivs på varje skola. I ÖLA 2000 anvisas arbetsgrupper och lokala kollektivavtal som vägar i detta utvecklingsarbete.

Lokala avtal

I ÖLA 2000, Bilaga 3, I, p 6 har parterna överenskommit om att i samband med de särskilda löneöversynsförhandlingarna ska lokala parter ta upp frågan om lokala bestämmelser till LOK 95 – lokala kollektivavtal – i vilka lärares arbetstidssystem kan anpassas till de olika förutsättningar som gäller i olika kommuner betingade av skolutveckling i respektive kommun. De centrala parterna är överens om att medverka till att det i samtliga kommuner under avtalsperioden arbetas fram lokala bestämmelser.

Under våren 1998 genomförde förhandlingssektionen en enkät om lokala avtal. Resultatet av enkäten visar att ett antal kommuner hittills inte fullgjort skyldigheten att ta upp frågan om lokala kollektivavtal vid de särskilda löneöversynsförhandlingarna enligt Bilaga 3, p 6.

Enkäten har behandlats av kommunförbundets förhandlingsdelegation och styrelse, vilka har poängterat vikten av att arbetet med att utforma lokala kollektivavtal fullföljs i enlighet med parternas intentioner.

Arbetsgrupper

Skolutveckling ingår som naturlig del i skolans löpande verksamhet i alla skolformer. För att underlätta arbetet med skolutveckling och att få till stånd lokala kollektivavtal är de centrala parterna överens om att rekommendera de lokala parterna att bilda arbetsgrupper i varje kommun med uppgift att stödja den lokala processen kring skolans förnyelse. I de fall detta inte redan skett ska sådana grupper bildas senast 1998-09-30, se CÖA-98, Underbilaga till Bilaga 3 till ÖLA 2000. Arbetsgrupperna bör bl.a. diskutera de punkter som finns angivna i ÖLA 2000 Bilaga 3, I, p 4. Särskild uppmärksamhet bör arbetsgrupperna rikta mot gymnasieskolan och arbetet kring skolans förnyelse vid denna skolform.

Arbetsgrupperna enligt ÖLA 2000 kan utgöra ett stöd i skolutvecklingsarbetet och vara ett viktigt komplement i det vardagliga arbetet med att anpassa lärarnas arbetstidssystem till de lokala förutsättningarna. För att lärarna ska få ett större ansvar för skolans verksamhet och den lokala skolutvecklingen bör arbetet bedrivas så att flertalet lärare och skolledare ges möjlighet till delaktighet i den lokala förnyelseprocessen. Det finns ingenting som hindrar att del av lärares kompetensutvecklingstid används för arbete i skolutvecklingsprocessen.

Arbetsgrupperna har i vissa kommuner funktionen som lokalt stödteam för arbetet på de olika skolorna i kommunen.

Det kan vara av värde att ta till vara lärarorganisationernas kunskap och erfarenhet i processen kring skolutveckling och lokala avtal. Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund har utarbetat en modell för denna process, den s.k. Tretegsmodellen. Kommunförbundet har tidigare informerat om detta i Aktuellt från Skola-Barnomsorg nr 2 1998.

Det är viktigt att diskussionerna koncentreras kring skolans behov av utveckling och förnyelse. Många kommuner har tecknat lokala kollektivavtal kring lärarnas arbetstid. Tecknandet av avtal har i de flesta kommuner föregåtts av långa och intensiva diskussioner kring innehållet i det lokala avtalet. Erfarenheten visar emellertid att i ett antal kommuner där lokala avtal träffats om t.ex. att i förtid ta bort regleringen av undervisningsskyldigheten och där förutsättningar och intentioner inte diskuterats tillräckligt har det lokala avtalet inte fått någon reell betydelse för sättet att arbeta. Vi vill därför gärna betona att möjligheterna att åstadkomma verklig skolutveckling till stor del ligger i processen fram till tecknandet av ett lokalt kollektivavtal.

De lokala avtalens innehåll

En aktuell diskussion i arbetsgrupperna handlar om huruvida avtalet ska innehålla målbeskrivningar och hur mycket som ska regleras. "Vart är vi på

väg?" och "Hur ska vi nå dit?" är naturliga frågor för skolans personal att ställa i denna diskussion. Skolans mål grundar sig på politiska beslut och redovisas bl.a. i läroplaner och lokala skolplaner. Diskussionen om hur man kan nå dessa mål är givetvis av central betydelse och en förutsättning för skolans utveckling. Måldokument är viktiga arbetsinstrument för verksamheten i skolan men bör inte ingå som en del av det lokala kollektivavtal som ska tecknas mellan parterna. Ett sätt att hantera frågan kan vara att skapa dels ett särskilt dokument där parterna redovisar hur arbetet ska läggas upp för att nå målen, dels ett lokalt kollektivavtal. Parterna kan i det lokala kollektivavtalet konstatera att insatserna för skolutveckling finns redovisade i dokumentet, men detta kommer inte att bli en del av kollektivavtalet. I det centrala avtalet finns en liknande koppling mellan ÖLA 2000 och den gröna skriften "En satsning till tvåtusen".

Förhandlingssektionen har i cirkulär 1997:42 beskrivit hur lokala avtal kan utformas och vad de kan innehålla. I cirkuläret finns även bifogat exempel på mallar till avtal. Vi vill vidare betona att kollektivavtal inte ska innehålla frågor som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet (jfr. Kommunallagen 7 kap. samt Arbetsgivarnytt 15/98).

Stödteam

De centrala parterna har utsett en grupp till stöd för det lokala partsarbetet. Uppgifterna för detta stödteam är att – vid förfrågan från part i kommun – söka främja den lokala processen vad avser arbetsorganisatorisk utveckling, lönepolitik, lokala bestämmelser om lärarens arbetstid m.m. Vi vill påminna om att stödteamet finns och kan användas av de lokala parterna, antingen som inspiration inför kommunens arbete eller som hjälp att komma vidare i processen.

Central medverkan

Om arbetet med lokala kollektivavtal inte fullföljs kan lokal part begära central medverkan i den lokala förhandlingen och central part kan begära central förhandling. I detta förhandlingsarbete kan part begära ett uttalande från en särskild rådgivande nämnd (Se ÖLA 2000, bilaga 3 punkt 6).

Nytt flerårigt utvecklingsavtal

I översättningsförhandlingarna, CÖA 98, påtalar parterna vikten av skolutveckling och att arbetet kräver nytänkande av alla parter. Av protokollet framgår att parterna, om de huvudsakliga intentionerna i ÖLA 2000 förverkligas, har siktet inställt på ett nytt flerårigt utvecklingsavtal. Till grund för ett sådant utvecklingsavtal kommer bl a ligga den utvärdering av nuvarande avtal som ska genomföras av parterna.

För att förutsättningar ska finnas för ett nytt flerårigt utvecklingsavtal är det alltså mycket väsentligt att de åtaganden parterna gjort genom ÖLA 2000, både vad gäller avlösningsfrågor och frågor om skolutveckling och lokala avtal, skyndsamt hanteras i enlighet med avtalet i varje kommun.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Håkan Söderberg och Lena Emanuelsson.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Håkan Söderberg